

قانون موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ترکیه در مورد استفاده مشترک از دروازه مرز زمینی «سرو» و «اسنדרه»

مصوب ۱۳۹۴/۲/۲۳

درباره‌ی قانون

«لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ترکیه در مورد استفاده مشترک از دروازه مرز زمینی سرو و اسنדרه» بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۳/۳/۱۱ هیئت وزیران به تصویب رسید و برای طی تشریفات قانونی به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. در مقدمه‌ی توجیهی این لایحه آمده است: با عنایت به اهمیت هماهنگی مناسبات گمرکی در فرآیند توسعه‌ی تجارت و تأمین اهداف اقتصادی آن و ثمربخش بودن استقرار یک بستر قانونی مناسب جهت گسترش تجارت سالم بین اتباع دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ترکیه و به منظور ایجاد تسهیلات مناسب در روابط اقتصادی بین دو کشور، این لایحه برای طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۹۳/۵/۱ این لایحه را جهت بررسی به کمیسیون اقتصادی مجلس به عنوان کمیسیون اصلی ارسال کرد که کمیسیون مذکور با الحاق یک تبصره، این لایحه را در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۳/۷/۸ به تصویب رساند و گزارش آن را به مجلس ارائه کرد. این لایحه در تاریخ ۱۳۹۴/۲/۲۳ در صحن علنی مجلس مطرح شد و با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل (۹۴) قانون اساسی، به موجب نامه‌ی شماره ۴۷۹/۱۲۲۱۴ مورخ ۱۳۹۴/۲/۲۸ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با تشکیل جلسه در تاریخ ۱۳۹۴/۳/۶، این مصوبه را بررسی کرد و مفاد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی ندانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۹۴/۱۰۲/۱۰۵۴ مورخ ۱۳۹۴/۳/۹ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۴/۲/۲۳

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۴/۳/۶

ماده واحده- موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ترکیه در مورد استفاده مشترک از دروازه مرز زمینی «سرو» و «اسنדרه»، مشتمل بر سیزده ماده به شرح پیوست، تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود. تبصره ۱- تا زمان الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به سازمان تجارت جهانی، مفاد بند (۱۱) ماده (۳) موافقتنامه^۱ از سوی دولت جمهوری اسلامی ایران طبق موافقتنامه همکاری در زمینه قرنطینه گیاهی و حفظ نباتات بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ترکیه که در تاریخ ۱۳۸۲/۲/۲۵ به امضای طرف‌های متعاقد رسیده است و مفاد کنوانسیون بین‌المللی حفظ نباتات (مورخ ۱۳۳۱/۱/۱۴) که طرف‌ها عضو آن هستند انجام می‌شود. تبصره ۲- در اجرای مواد (۱۰) و (۱۱) این موافقتنامه^۲، رعایت اصول یکصد و سی و نهم (۱۳۹) و هفتاد و هفتم (۷۷)

۱. بند (۱۱) ماده (۳) لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ترکیه در مورد استفاده مشترک از دروازه مرز زمینی «سرو» و «اسنדרه»، مصوب ۱۳۹۴/۲/۲۳ مجلس شورای اسلامی: (ماده ۳- رویه‌های حاکم بر داد و ستد بین دروازه‌های مرزی

۱- ...

۱۱- کنترل بهداشت گیاهی، قرنطینه مرزی، قرنطینه مرزی دامی، قرنطینه مرزی بهداشتی باید طبق موافقتنامه سازمان جهانی تجارت و مقررات بین‌المللی انجام شود.

۱۲- ...

۲. مواد (۱۰) و (۱۱) لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ترکیه در مورد استفاده مشترک از دروازه مرز زمینی «سرو» و

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران الزامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم

موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ترکیه در مورد استفاده مشترک از دروازه مرز زمینی

«سرو» و «اسنדרه»

...

ماده ۶- هر یک از طرف‌ها بنا به درخواست طرف دیگر اطلاعات زیر را بدون تأخیر فراهم خواهد کرد:

الف- ...

ت- در صورت نقض قوانین گمرکی هر یک از طرف‌ها یا نقض سایر مقررات، تمام اطلاعات و اسنادی که نزد طرف دیگر نگهداری می‌شود و تمام اطلاعات و اسنادی که طرف دیگر می‌تواند از کشور ثالث کسب نماید. اطلاعات و اسنادی که بدین طریق ارائه شده‌اند باید بنا به درخواست طرف ارائه‌کننده اطلاعات و اسناد مزبور، توسط طرف دیگر عودت داده شود.

ماده ۷- ...

دیدگاه مغایرت

الف) بر اساس بند (ت) ماده (۶) این موافقتنامه، یکی از مواردی که یک طرف نسبت به فراهم آوردن اطلاعات و اسناد برای طرف دیگر متعهد می‌شود جایی است که قوانین گمرکی یا سایر مقررات هر یک از طرف‌ها نقض شود. اطلاق این حکم از جهت شمول نسبت به مواردی که عدم ارائه‌ی اطلاعات و اسناد توسط ایران به طرف مقابل به خاطر مصلحت اهم لازم باشد، خلاف موازین شرع است. به عبارت دیگر، ممکن است در مواردی دادن اسناد و اطلاعات توسط ایران به طرف مقابل حاوی مصالح مهمی در زمینه‌ی مسائل گمرکی یا قوانین و مقررات گمرکی و برخلاف مصلحت کشور باشد. این در حالی است که بند مزبور کشور را به طور مطلق متعهد به دادن آن اطلاعات و اسناد کرده است. بنابراین، اطلاق حکم این بند مبنی بر فراهم آوردن اطلاعات و اسناد برای طرف مقابل در فرض نقض قوانین گمرکی هر یک از طرف‌ها یا نقض سایر مقررات، حتی در مواردی که فراهم کردن این اطلاعات مطابق با مصلحت نظام نباشد، مغایر با موازین شرع است.

ب) به موجب تبصره (۱) ماده واحده، تا زمان الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به سازمان تجارت جهانی، مفاد کنوانسیون بین‌المللی حفظ نباتات (مورخ ۱۳۳۱/۱/۱۴) که طرف‌ها عضو آن هستند انجام می‌شود. نکته‌ای که در این خصوص وجود دارد آن است که مفاد کنوانسیون بین‌المللی حفظ نباتات در حال حاضر، به موجب «قانون تصویب متن تجدیدنظر شده کنوانسیون بین‌المللی حفظ نباتات» مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱، مورد تأیید شورای نگهبان قرار گرفته است که به موجب تبصره (۲) ماده واحده‌ی آن مصوبه، «از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، متن پیوست قانون الحاق دولت ایران به کنوانسیون بین‌المللی حفظ نباتات مصوب ۱۳۵۱/۴/۷ کأن لم یکن تلقی شده است». بدین ترتیب لازم است در تبصره (۱) ماده واحده‌ی مصوبه‌ی فعلی مجلس، به جای «کنوانسیون بین‌المللی حفظ نباتات (مورخ ۱۳۳۱/۱/۱۴)»، به اجرای «متن تجدیدنظر شده کنوانسیون بین‌المللی حفظ نباتات» اشاره شود تا پذیرش مفاد کنوانسیون

«اسنדרه»، مصوب ۱۳۹۴/۲/۲۳ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱۰- مشاوره و حل و فصل اختلاف‌ها

۱- هر طرف می‌تواند در مورد تفسیر، اجراء و اصلاح این موافقتنامه یا حل و فصل هر اختلافی که ممکن است پیش آید از طرف دیگر درخواست مشورت نماید. این مشورت‌ها که بین دو طرف در کارگروه مشترک صورت می‌پذیرد باید در طی بیست روز پس از دریافت درخواست کتبی آغاز شود مگر اینکه تصمیم دیگری اتخاذ شود.

۲- اگر اتفاق رأی در خصوص حل و فصل اختلاف در کارگروه مشترک به دست نیاید، اختلاف باید از طریق دیپلماتیک بین طرف‌ها حل و فصل شود.

ماده ۱۱- اصلاحات

این موافقتنامه ممکن است در هر زمانی با رضایت کتبی طرف‌ها اصلاح شود. اصلاحات مربوط به این موافقتنامه به موجب تشریفات مذکور در بند (۱) ماده (۱۲) لازم‌الاجراء خواهد شد.»

مورد اشاره در این موافقتنامه در حدودی که به تصویب مجلس و تأیید شورای نگهبان رسیده است مورد التزام قرار گیرد.

دیدگاه عدم مغایرت

بنا به تصریح بند (ت) ماده (۶) این موافقتنامه، موضوع این بند فراهم کردن اسناد و اطلاعاتی است که یک طرف قبلاً به طرف دیگر داده و نزد طرف دیگر نگهداری می‌شود. لذا اساساً این بند شامل فراهم کردن اسناد و اطلاعات جدید برای طرف مقابل در فرض نقض قوانین گمرکی هر یک از طرف‌ها یا نقض سایر مقررات نیست. در واقع، در صورتی که این بند طرفین را متعهد به ارائه‌ی اطلاعات و اسناد جدید می‌کند، اطلاق این تعهد نسبت به ارائه‌ی اسناد و اطلاعاتی که بر خلاف مصلحت کشور است با اشکال مواجه بود؛ حال آنکه این بند صرفاً ناظر به اطلاعاتی است که یک طرف قبلاً به طرف دیگر داده است و مسبوق بودن ارائه‌ی آن اطلاعات بیانگر آن است که دادن آن اطلاعات مغایر با مصلحت کشور نبوده است و الاً از همان ابتدا آن اسناد و اطلاعات در اختیار کشور بیگانه گذاشته نمی‌شد. بنابراین، اطلاق حکم این بند مبنی بر فراهم آوردن اطلاعات و اسناد برای طرف مقابل، مغایرتی با موازین شرع ندارد.

نظر شورای نگهبان

تذکر: در تبصره یک ماده واحده در خصوص کنوانسیون بین‌المللی حفظ نباتات مصوب ۱۳۳۱/۱/۱۴، نظر به اینکه متن تجدیدنظرشده کنوانسیون حفظ نباتات در تاریخ ۱۳۸۹/۱۰/۱ به تصویب رسیده است، لازم است به این نکته نیز توجه شود.

نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه مجلس در خصوص لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ترکیه در مورد استفاده مشترک از دروازه مرز زمینی «سرو» و «اسنדרه»، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.
تذکر:

- در تبصره یک ماده واحده در خصوص کنوانسیون بین‌المللی حفظ نباتات مصوب ۱۳۳۱/۱/۱۴، نظر به اینکه متن تجدیدنظرشده کنوانسیون حفظ نباتات در تاریخ ۱۳۸۹/۱۰/۱ به تصویب رسیده است، لازم است به این نکته نیز توجه شود.